

Тема : Листопадова революція в Німеччині.

План

1. Підсумки першої світової війни для Німеччини.
2. Веймарська республіка.
3. Встановлення нацистської диктатури.

Література

1. Щупак І.Я., Л.В.Морозова «Всесвітня історія 10 клас».- Запоріжжя «Прем'єр» 2010 – 272с..
2. Губарьов В.К. «Всесвітня історія» довідник студента та школяра. - Донецьк «БАО» 2011Р.
3. <http://ukrmap.su/uk-uh5> - Всесвітня історія

1. Осінь 1918 р. - після капітуляції всіх союзників Німеччини. Імператор **Вільгельм II**, військове командування гарячково шукали виходу з катастрофи, що наближалася.

29 вересня - на урядовій конференції у Спа, було вирішено шукати контактів з Антантою для проведення мирних переговорів. Новий канцлер **Макс Баденський 4 жовтня 1918 р.** відправив першу телеграму американському президентові Вільсону з проханням укласти перемир'я. Імператорський уряд прагнув укласти мир на основі «14 пунктів Вільсона», але союзники зажадали повної капітуляції Німеччини.

4 листопада 1918 р. - німецька делегація прибула у ставку французького головнокомандувача маршала Фоша, яка розміщувалася у Комп'єнському лісі. Тут німецьким делегатам були продиктовані умови перемир'я, підписані 11 листопада 1918 р. Військові Дії на всіх фронтах були припинені. Перша світова війна закінчилася. Німецькі лідери оголосили, що Німеччину примусила підписати перемир'я революція.

Антисемітизм — форма національних і релігійних забобонів і нетерпимості, вороже ставлення до євреїв (термін «антисемітизм» з'явився в 1870—80-х рр.).

2. Веймарська республіка — німецька держава в 1919—1933 рр., яка відповідно до конституції Німеччини, прийнятої 31 липня 1919 р. у Веймарі Національними зборами (обрані в січні 1919 р.), була конституційована у формі демократичної парламентської федеративної республіки: глава держави - виборний президент.

31 липня 1919 р. - Установчі збори схвалили конституцію Німецької республіки, яка одержала назву Веймарської (м. Веймар). В Німеччині була юридично ліквідована монархія і встановлена республіка. Післявоєнний уряд (**рейхсвер**) сформований з правих соціал-демократів.

Вся країна ділилася на землі, які мали своє окреме законодавство, свої ландтаги. Важливим пунктом Веймарської конституції було положення про недоторканість приватної власності.

Президент - міг відмінити всі демократичні свободи;
- видавати надзвичайні закони;
- застосовувати збройні сили у випадку внутрішньої політичної кризи.

Масове безробіття та зубожіння спричинили :

- *втрата вугільних шахт та металургійних заводів Лотарингії;*
- *згорання військової промисловості, демобілізація армії;*
- *країна потребувала промислової сировини, продовольства, палива.*
- *величезний внутрішній борг, бюджетний дефіцит спричинили інфляційні процеси.*
- *власники німецьких банків та концернів протягом 1919—1923 рр. перевели за кордон понад 15 млрд. марок у золотій валюті.*

Проти правих соціал-демократів та республіканців, виступило ряд так званих «добровольчих формувань»:

- бригада Ерхардта;
- Балтійська оборона;
- загони Хейдебрека, Россбаха;
- товариства «Консул», «Вікінг» тощо;
- Заходи Г.Бауера 1920 р. щодо скорочення рейхсверу.
- Повстання «Чорного рейхсвера» очолив генерал *Лютвіц*.

Із березня 1920 р. загони добровольців зайняли Берлін. *Президент Еберт* не зміг зупинити змовників і *втік з столиці*. Путчисти сформували свій уряд на чолі з поміщиком *Каппом*. Монархістам не вдалося втриматися при владі - путч розгромили загони Червоної гвардії, утворені повсталими робітниками Берліну.

Путч Каппа-Лютвіца спричинився до загальнонімецького страйку, який в Рурі переріс у збройне повстання. Уряд Г.Мюллера страйк припинив, загони Червоної гвардії виведені у нейтральну зону. Це дало змогу урядовим військам здійснити жорстоку розправу над робітниками Руру - повстання та страйки не припинилися.

Невдачі зовнішньої політики німецького уряду:

- ◆ Німеччина відмовилася платити репарації державам-переможцям (це призвело до окупації на початку 1923 р. Руру франко-бельгійською армією);
- ◆ різко знизився видобуток вугілля і виплавка чавуну;
- ◆ закриття фабрик і заводів;
- ◆ масове безробіття;
- ◆ зросла інфляція.

11—12 серпня 1923 р. - розпочався загально німецький страйк, уряд Куно був повалений. Йому на зміну прийшов уряд Штресмана, який репрезентував демократичні партії і частину соціал-демократів.

У середині 1923 р. - найбільш запеклі зіткнення розгорнулися в Саксонії, де комуністам на чолі з Е.Тельманом почати рішучі бої з урядовими військами. Тільки після того, як уряд кинув проти них додаткові сили рейхсверу, виступи були придушені. Комуністичну партію

заборонили.

3. В цей час велику популярність здобула *Націонал-соціалістична робітничка партія (фашистська)*, якою керував **Адольф Гітлер**.

8—9 листопада 1923 р. - у Мюнхені фашисти організували путч і захопили уряд Баварії, закликаючи до походу на Берлін. Але частини рейхсверу розігнали фашистські загони, А.Гітлера заарештували і засудили на п'ять років тюрми. Проте через рік він був звільнений. Прийшовши до влади, Гітлер почав вимагати ліквідації «версальського диктату» та «життєвого простору» для Німеччини.

У липні 1933 р. - з ініціативи італійського диктатора **Муссоліні** був підписаний «Пакт чотирьох» (Німеччина, Італія, Франція та Англія), Дві останні домоглися, щоб у ньому були ліквідовані статті про ревізію мирних договорів і надання Німеччині прав озброюватися. На Женевській конференції Німеччина знову поставила питання про рівноправність в озброєнні - відмовлено. На знак протесту німецька делегація 14 жовтня 1933 р. покинула конференцію по роззброєнню і згодом виходить з Ліги Націй.

У 1935 р. - Німеччині було повернуто Саарську область.

16 березня 1935 р. - фашистський уряд прийняв закон про відновлення в країні загальної військової повинності.

7 березня 1936 р. - Гітлер заявив, що Німеччина в односторонньому порядку відміняє пункти Локарнських угод і Версальського мирного договору. Німецькі війська захопили Рейнську демілітаризовану зону.

Наприкінці січня 1934 р. - в Берліні між Німеччиною та Польщею було підписано пакт про ненапад. Пізніше німці отримали згоду від Англії на побудову великої кількості кораблів надводного і підводного військового флоту.

25 листопада 1936 р. - в Берліні представники Німеччини, Японії, Італії підписали антикомінтернівський пакт. Утворилася «вісь» Берлін-Рим-Токіо.

12 березня 1938 р. - фашистські війська вступили в Австрію, Гітлер оголосив про «аншлюс» (приєднання) цієї країни.

Так у Європі спалахнуло перше вогнище війни. Версальський і Сен-Жерменський договори втратили будь-яке значення. Гітлер почав вимагати від пражського уряду передачі Німеччині Судетської області, де компактно проживали німці, пряма загроза нависла над Чехословаччиною. Англія і Франція не стали на захист цієї держави, підтримавши Німеччину.

29—30 вересня 1938 р. - в Мюнхені відбулася конференція глав держав та урядів Німеччини, Італії, Англії й Франції, де Гітлер, Муссоліні, Чемберлен, Деладьє вирішили долю народів Чехословаччини. Судети переходили до Німеччини, частина земель до Угорщини і Польщі.

США не прореагували на жодну із ухвал мюнхенської змови. Не надав допомоги Чехословаччині і Радянський Союз, який мав із нею договір про взаємодопомогу.

На початку березня 1939 р. - Чехословаччина перестала існувати як незалежна держава. Водночас Гітлер дозволив фашистській Угорщині розпочати війну й окупувати Карпатську Україну, яка проголосила себе незалежною.

У Європі наростала агресія, Німеччина відібрала у Литви Клайпеду, а Італія захопила Албанію.

Альянс Гітлера і Муссоліні ставав дедалі загрозливішим для цілого світу. Це нарешті зрозуміли великі європейські держави.

28 квітня 1939 р. - фашистська Німеччина оголосила про розрив німецько-польського договору.

До початку другої світової війни залишалося лише чотири місяці.

Третій рейх (нім. *Drittes Reich*, букв. — третя імперія, третє царство) — термін, проголошений нацистами тільки для звеличення свого режиму.

Питання для закріплення:

- Яких втрат зазнала Німеччина під час Першої світової війни?
- Назвіть партії, що відіграли вирішальну роль у Листопадовій революції 1918 р.
- Що ви знаєте про "півний" путч?
- Яку назву мала книга А. Гітлера, що стала "біблією" націонал-соціалізму?